

Boeken - ik zorg dat deze kinderen boeken krijgen

Naam: Cathy Spierenburg (67)

Woont: in Amersfoort

Was: docent aan een pabo (lerarenopleiding basisonderwijs) en netmanager van tv-zender Zappelin voor kinderen

Is: actief in haar Stichting MyBookBuddy

„Het was een drukke week. Kinderboekenweek. Een hoop extra activiteiten. Zó belangrijk, deze week. Wist je dat 15 procent van de kinderen als ‘functioneel laag geletterd’ de basisschool verlaat? Dat wil zeggen dat ze wel losse woorden kunnen lezen, maar dat ze onvoldoende tekstbegrip hebben om zich te redden in de geletterde maatschappij. „Dit percentage stijgt. Moet je je voorstellen: deze kinderen worden straks zelf ouders. Hoe zullen hún kinderen zich ontwikkelen?

„En dan te bedenken dat de kansen van miljoenen en miljoenen kinderen in de wereld nog veel slechter zijn dan in Nederland. Met tachtig, negentig kinderen in een klas, zonder boeken of andere leermiddelen.

„De tsunami van Kerst 2004 heeft mijn blik op de wereld veranderd. Door mijn werk voor kinderzender Zappelin was ik betrokken bij de tv-actie voor giro 555. Nadien ben ik op Sri Lanka en in Indonesië geweest om te zien hoe het ingezamelde geld werd besteed om weeshuizen en scholen te bouwen.

„Als toerist had ik wel het nodige van de wereld gezien. In de nasleep van de tsunami kreeg ik een ander beeld: van het alledaagse leven van kinderen in Azië, van het enorme spanningsveld tussen enerzijds onze goeie Westerse intenties en anderzijds de lokale behoeften, de cultuurverschillen, de corruptie.

„Eens een schooljuf, altijd een schooljuf - ik dacht: ik moet iets voor die kinderen doen. Maar ik dacht ook: ik ga me niet mengen in die ingewikkelde wereld van hulporganisaties, van lokale overheden, van scholen bouwen en zo. Ik wilde iets heel concreets doen, en daarmee veel kinderen bereiken: klein, met groot effect. Maar wat?

„In die eerste jaren na de tsunami zat 'r wel iets in m'n hoofd te broeden, maar het gewone werk slokte me weer op. Totdat ik in 2010 in Mombassa, Kenia, was. Ik raakte in gesprek met een meisje van elf in een sloppenwijk dat niets te doen had. Ik zei: 'Als je van lezen houdt, vervel je je nooit.' Ze zei: 'Lezen? Wij hebben niks om te lezen.' Ik zei: 'Schrijf dan zelf verhalen en deel die met je vriendinnen.' Ze zei: 'Papier en pennen hebben we ook niet.'

„Dit was voor mij een sleutelmoment. Op eens wist ik het. Boeken - ik ga zorgen dat deze kinderen boeken krijgen. „We zijn nu ruim vier jaar verder. Ik heb

„Van het wekelijkse boekenruil-moment maken we een feestje. De boekenvlag wordt gehesen, de kinderen zingen een speciaal boekenlied.”

m'n eigen stichting opgericht, MyBookBuddy. We plaatsen boekenkasten met kinderboeken in klaslokalen - dat zijn de buddy's. Elk kind kan elke week een boek ruilen. Zo kunnen de kinderen, inmiddels al ruim 110.000, jarenlang vooruit om de hele kast 'leeg te lezen'.

„Voor ongeveer 500 euro kunnen we één kast met boeken vullen. Alle kinderen krijgen een rugzakje om hun boek mee te nemen. En alles wordt in het land zelf gekocht of gemaakt. Voor de boekenkast leveren we een bouwtekeningetje. De school krijgt geld om zelf de kinderboeken uit te kiezen en te kopen. Het moet aansluiten bij de beleving en de cultuur van de situatie ter plekke. We gaan geen vertaalde *Jip en Janneke* in de kast zetten, o nee zeg!

„Lezen is zó belangrijk: het maakt je wereld zoveel groter. Informatie, kennis, de ontwikkeling van een brede blik. Fantasie, creativiteit, wegdromen in andere werelden en daardoor toekomstplannen maken voor jezelf. Rolmodellen tegenkomen. Taalontwikkeling en daarmee de mogelijkheid op te groeien tot een zelfstandige burger die verantwoordelijkheid kan dragen in de samenleving. En zo kan ik nog wel even doorgaan.

„In Nederland krijg ik hulp van zo'n tien vaste vrijwilligers. Ruim 150 mensen zijn naar scholen in Afrika en Azië geweest om daar de BookBuddy's te helpen opzetten. Ze combineren dit met een eigen reis of vakantie; ze krijgen er geen vergoeding voor. „Misschien moeten we op een dag ook be-

taalde krachten inzetten. Maar eerst wil ik dat alles uitgekristalliseerd is: in de pioniersfase moet je zo min mogelijk last hebben van jaarplannen en vergaderingen en declarabele uren en zo - daarmee krijg je een initiatief als dit niet van de grond.

„Een deel van het geld voor de BookBuddy's komt binnen via acties op scholen in Nederland. We helpen ze door 'leesmarathons' te organiseren, waarbij kinderen zich laten sponsoren voor een bepaalde hoeveelheid gelezen bladzijden - 'leeskilometers' noemen we dat. Op die manier dragen we ook bij aan bewustwording van Nederlandse kinderen: dat ze beseffen dat het voor de meeste kinderen in de wereld helemaal niet vanzelfsprekend is toegang te hebben tot televisie en internet en boeken en bibliotheken.

„Dit werk is zo ongeveer een fulltime baan, hoewel dat natuurlijk niet zo voelt. Ik bepaal m'n eigen agenda, ik doe het met allemaal aardige en gedreven mensen om me heen. Vorig jaar ben ik zes keer op reis geweest naar Afrika en Azië, dit jaar blijft het bij drie keer. Ik ben ook oma van twee kleinkinderen, oppas-oma, en het derde kleinkind verwachten we in december. Het is de kunst het familieleven in balans te houden met de activiteiten buitenshuis, maar dat ben ik gewend, dat is nu niet anders dan tien of twintig jaar geleden.

„Bijzonder vind ik wel dat in deze levensfase alles samenkomt wat ik eerder heb geleerd en gedaan. Wel steeds voor kinderen - dat is de rode draad in mijn leven. Kinderen zijn zó enthousiast, zó leergierig. Het geeft zoveel energie een bijdrage te kunnen leveren aan hun ontwikkeling.

„Ik heb dat gedaan als kleuterjuf en als pabo-docent. Ik weet hoe de media en grote organisaties werken, door mijn werk bij de publieke omroep in Hilversum. En nu run ik een stichting die ik zelf heb opgezet en die inmiddels 1.500 BookBuddy's op 260 scholen in twintig verschillende landen heeft kunnen plaatsen.

„Het zaadje is geplant, de 'boekenboom' kan groeien.”

Gijsbert van Es

Wilt u meewerken aan deze serie?
Zie nrc.nl/dederdehelft
Twitter: #nrcdederdehelft

Cathy Spierenburg publiceert deze week een zelf geschreven (Engels-talig) kinderboek 'My Book Buddy'

'Bijzonder vind ik dat in deze levensfase alles samenkomt wat ik eerder heb geleerd en gedaan'